

L I T E R A T U U R L I J S T

- Berghuis, C.K., W. Hoffstädt, W.D. Müller, *De toelating van vreemdelingen. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein toelating van vreemdelingen, 1945-1993, PIVOT-rapport nr. 23* (Den Haag 1993).
- Berghuis, Corrie K., *Geheel ontdaan van onbaatzuchtigheid. Het Nederlandse toelatingsbeleid voor vluchtelingen en displaced persons van 1945 tot 1956* (Amsterdam 1999).
- Berntsen, Peter D., *Werken en wonen in vreemd Amsterdam; Duitse migranten in de hoofdstad van ons land in het jaar 1853. Een onderzoek naar de Duitse migranten in Amsterdam in het jaar 1853 aan de hand van hun registratie in het reis- en verblijfpassenregister van de stad* (ongepubliceerde doctoraalscriptie Universiteit van Amsterdam 1987 aanwezig in het gemeentearchief Amsterdam).
- Bervoets, J.A.A., 'De registratie van militairen in Nederland en haar weerslag in de archieven, berustend bij het Algemeen Rijksarchief', *Gens Nostra XXVII* (1972) 368-375.
- Booij, Klaasjan, *Amsterdam als aankomstplaats. Nieuwkomers tijdens het interbellum* (ongepubliceerde doctoraalscriptie UvA, Geschiedenis, ESG, 2001).
- Böcker, A. en L. Clermonts, *Poortwachters van de Nederlandse arbeidsmarkt* (Nijmegen 1995).
- Boersma, Jan en Ivo Kuypers, 'En toen kwam het kapitaal...' Een onderzoek naar segmenteringsprocessen op de arbeidsmarkt voor de kledingindustrie, 1850-1920 (ongepubliceerde doctoraalscriptie geschiedenis Universiteit Utrecht 1988).
- Boersma, Jan en Ivo Kuypers, "'En toen kwam het kapitaal...' Een onderzoek naar segmenteringsprocessen op de arbeidsmarkt voor de kledingindustrie, 1850-1920', *Textielhistorische Bijdragen* 33 (1993) 92-118.
- Borne, J.C.C.F.M. van den, 'Naturalisaties in Nederland in de eerste helft van de negentiende eeuw', *Jaarboek van het CBG* 46 (1992) 208-246.
- Bras, Hilde, 'Domestic service, migration and the social status of women at marriage. The case of a Dutch sea province, Zeeland 1820-1935', *Historical Social Research*, vol. 23 (1998) no. 3, 3-19.
- Bronkhorst, Daan, *Een tijd van komen. De geschiedenis van vluchtelingen in Nederland* (Amsterdam 1990).
- Burger, Jan Erik, en Peter Berntsen, 'De Duitse migratie naar Amsterdam in de 19e eeuw', *Ons Amsterdam* 60, jrg. 38, (maart 1986) nr. 3, 60-64.
- Chotkowski, M.B., *750 jaar migratie naar Delft. Onderzoek en bronnenoverzicht* (Leiden 1996).

- Cottaar, A., *Ik had een neef in Den Haag. Nieuwkomers in de twintigste eeuw* (Zwolle 1998).
- Cottaar, A., J. Lucassen en L. Lucassen, *Van over de grens. Gids voor lokaal historisch onderzoek naar immigratie in Nederland* (Utrecht 1998).
- Dijk, H. van, *Rotterdam 1810-1880. Aspecten van een stedelijke samenleving* (Schiedam 1976).
- Doornhein, L. en N. Dijkhoff, *Toevlucht zoeken in Nederland* (Arnhem 1995).
- Eijl, Corrie van, *Prostitutes, soldiers and servants. Gender and Dutch immigration policy, 1850-1940* (Paper SSHA congress, Chicago, November 2001).
- Eijl, Corrie van, en Marlou Schrover, 'Vreemde landlopers. Het Nederlandse vreemdelingenbeleid tussen 1800 en 1940', *Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie* 55 (2001) 161-180.
- Groenendijk, C.A., *Op weg naar een Nederlandse paspoortwet* (Deventer 1973).
- Groot, Gertjan de, *Fabricage van verschillen. Mannenwerk, vrouwenwerk in de Nederlandse industrie (1850-1940)* (Amsterdam 2001).
- Hageman, R.J.B. (red.), *Naturalisatiegids. Gids voor het archiefonderzoek naar naturalisatie in het Algemeen Rijksarchief* (Den Haag 2000).
- Harst, G. van der, en L. Lucassen (met medewerking van Annette van Rijn), *Nieuw in Leiden. Plaats en betekenis van vreemdelingen in een Hollandse stad (1918-1955)* (Leiden 1998).
- Hart, Betty de, 'Maria Toet en andere verhalen. De nationaliteit van de gehuwde vrouw en de constructie van de natiestaat', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* (1999) 183-206.
- Hart, Betty de, "'De verwerpelijke van alle gemengde huwelijken". De Gemengde Huwelijken Regeling Nederlands-Indië 1989 en de Rijkswet op het Nederlanderschap 1892 vergeleken', *Gaan & Staan, Jaarboek voor Vrouwengeschiedenis* 21 (2001) 60-80.
- Henkes, Barbara, *Heimat in Holland. Duitse dienstmeisjes 1920-1950* (Amsterdam 1995).
- Henkes, Barbara, 'De betekenis van kennis. Vragen bij de vreugde van het tellen', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* (1998) 437-442.
- Heijs, E., *Van vreemdeling tot Nederlander. De verlening van het Nederlanderschap aan vreemdelingen 1813-1992* (Amsterdam 1995).
- Hoof, J.P.C.M. van, 'Enkele richtlijnen voor het verrichten van genealogisch onderzoek naar militairen, behoord hebbende tot de Nederlandse troepen te land', *Gens Nostra XXXIX* (1984) 249-263.
- Kagie, Ruud, *De eerste neger. Herinneringen aan de komst van een bevolkingsgroep* (Houten 1989).
- Kappelhof, A.C.M., V. Kingma, M. van der Klein, J.P. de Valk en H. Wals, 'Een zwart gat in ons collectieve geheugen? Het belang van persoonsdossiers voor het wetenschappelijk onderzoek' (Notitie gepubliceerd op de site van de DIVA Erfgoedkoepel).
- Ketelaar, F.C.J., 'Elke handeling telt. Archiefdiensten en de wet

- bescherming persoonsgegevens', *Archievenblad* 104/3 (mei 2000) 18-23 en 104/4 (juni 2000) 26-29.
- Klep, P.M.M., A. Lansink en W.F.M Terwisscha van Scheltinga, *De registers van patentplichtigen 1805-1893. Broncommentaren II* (Den Haag 1987).
- Knotter, A., 'Stedelijke economie en arbeidsmarkt. Amsterdam in de eerste helft van de negentiende eeuw', *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden* (1986) 551-580.
- Knotter, A., *Economische transformatie en stedelijke arbeidsmarkt. Amsterdam in de tweede helft van de negentiende eeuw* (Amsterdam en Zwolle 1991).
- Knotter, A., en A.C. Meijer (red.), 'De gemeentelijke bevolkingsregisters 1850-1920', *Broncommentaren 2* (Den Haag 1995) 75-116.
- Kok, Jan, 'Migratie als gezinsstrategie in Midden-Nederland, 1850-1940', in: Jan Kok, Ad Knotter, Richard Paping en Eric Vanhaute (red.), *Levensloop en levenslot: arbeidsstrategieën van gezinnen in de negentiende en twintigste eeuw* (Groningen 2000) 89-145.
- Kooij, P., *Groningen 1870-1914. Sociale verandering en economische ontwikkeling in een regionaal centrum* (Groningen 1986).
- Laar, Paul van de, Thimo de Nijs, Johan Okkema en Albert Oosthoek (red.), *Vier eeuwen migratie. Bestemming Rotterdam* (Rotterdam 1998).
- Lee, T. van der, *Curaçaose Vrijbrieven 1722-1863* (Den Haag 1998).
- Leenders, M., *Ongenode gasten. Van traditioneel asielrecht naar immigratiebeleid, 1815-1938* (Hilversum 1993).
- Leeuwen, Marco H.D. van, *Bijstand in Amsterdam, ca. 1800-1850. Armenzorg als beheersings- en overlevingsstrategie* (Utrecht 1990).
- Lucassen, J., *Naar de kusten van de Noordzee. Trekarbeid in Europees perspectief, 1600-1900* (Gouda 1984).
- Lucassen J., en R. Penninx, *Nieuwkomers, nakomelingen, Nederlanders. Immigranten in Nederland 1550-1993* (Amsterdam 1994).
- Lucassen, L., *En men noemde hen zigeuners. De geschiedenis van Kaldarasch, Ursari, Lowara en Sinti in Nederland, 1750-1945* (Amsterdam en Den Haag 1990).
- Lucassen, L., "'Het paspoort als edelste deel van een mens.'" Een aanzet tot een sociale geschiedenis van het Nederlandse vreemdelingenbeleid', *Historisch Tijdschrift Holland* (1995) 265-285.
- Lucassen, Leo, *Zigeuner. Die Geschichte eines polizeilichen Ordnungsbegriffes in Deutschland 1700-1945* (Böhlau etc. 1996).
- Lucassen, Leo, "'Vreemdelingendossiers" en de mogelijkheden tot reductie (1975-1995)', in: Paul M. M. Klep (red.), *Steekproeven uit massale archiefbestanden ter wille van historisch belang* (Den Haag 1997) 129-139.
- Lucassen, L. en G. van der Harst, 'De vreugde van het tellen. Nut en noodzaak van vreemdelingenregisters voor historisch migratie-

- onderzoek', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* (1998) 293-315.
- Lucassen, Leo, 'The Great War and the origins of migration control in Western Europe and the United States (1880-1920)', in: A. Böcker et al. (red.), *Regulation of migration. International experiences* (Amsterdam 1998) 45-72.
- Lucassen, Leo en Floris Vermeulen, *Immigranten en lokale arbeidsmarkt. Vreemdelingen in Den Haag, Leiden, Deventer en Alkmaar (1920-1940)* (Amsterdam 1999 CGM working paper 1).
- Lucassen, Leo, 'Tussen perceptie en praktijk. Het beleid van de Nederlandse vreemdelingenpolitie tegenover buitenlandse dienstbodes (1920-1940)', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* (2000) 164-189.
- Lucassen, Leo, 'Het einde van een migratieregime: buitenlanders in Holland gedurende de 19e eeuw', *Historisch Tijdschrift Holland* (2001) 190-211.
- Luttenberg's chronologische verzamelingen der wetten, besluiten en arresten ... 1813-1914* (Zwolle 1925).
- Mak, Geertje, 'Seksueel vreemdelingenverkeer', *Gaan & Staan. Jaarboek voor Vrouwengeschiedenis* 21 (2001) 101-123.
- Mak, Geertje, *Sporen van verplaatsing. Honderd jaar nieuwkomers in Overijssel* (Kampen 2000).
- Mastenbroek, W.E. van, *De historische ontwikkeling van de staatsrechtelijke indeeling der bevolking van Ned.-Indië* (Wageningen 1934).
- Meijer, A. C., 'De 19e eeuwse "papieren mensch", een onderzoek naar het Amsterdamse bevolkingsregister als bron voor historici', *Nederlands Archiefblad. Tijdschrift voor de Vereniging van archivariissen in Nederland* (1983) 371-395.
- Odé, A.W.M., *Migrant workers in the Dutch labour market* (Rotterdam 1996).
- Pattynama, Pamela, 'Migrant in eigen land. Kolonialisme, nationaliteit en levensverhaal', *Gaan & Staan. Jaarboek voor Vrouwengeschiedenis* 21 (2001) 36-59.
- Pöckling, L., *Vestiging, groepsvorming en integratie van de Westerwalders in Amsterdam in de negentiende eeuw* (Amsterdam 2001) (ongepubliceerde doctoraalscriptie Open Universiteit Den Haag).
- Poppel, F. van, *Trouwen in Nederland. Een historisch-demografische studie van de 19e en vroeg-20e eeuw.* (Wageningen 1992).
- Rietbergen, L., (sam.), *Migratie en vestiging in Nederland. Bronnenoverzicht en geselecteerde bibliografie* (Amsterdam 1994).
- Rijn, Annette van, 'Treinen tussen twee werelden; Hongaarse kinderen en hun pleeggezinnen, 1920-1928', in: G. van der Harst en L. Lucassen (red.), *Nieuw in Leiden, plaats en betekenis van vreemdelingen in een Hollandse stad (1918-1955)* (Leiden 1998) 77-92.
- Rommes, Ronald en Marlou Schrover, *Grensverleggers. Gids voor lokaal historisch onderzoek naar migratie in de provincie Utrecht* (Utrecht

- 2001).
- Roodt, Evelyn de, *Oorlogsgasten. Vluchtelingen en krijgsgevangenen in Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog* (Zaltbommel 2000).
- Santen, C.W. van, *Het internationale recht in Nederlands buitenlands beleid (een onderzoek in het archief van het ministerie van buitenlandse zaken)* (Den Haag 1953).
- Schmitz, Heinz, 'Discriminatie of integratie van Duitsers in het negentiende-eeuwse Rotterdam? Een verkenning', in: Paul van de Laar, Thimo de Nijs, Johan Okkema en Albert Oosthoek (red.), *Vier eeuwen migratie. Bestemming Rotterdam* (Rotterdam 1998) 124-145.
- Schoorl, Jeannette J., *Allochtone deelpopulaties in Nederland. Een inventariserende studie van bronnen van statistische gegevens en demografisch onderzoek* (Voorburg 1982).
- Schrover, Marlou en Peter Vuijst, 'Familiereconstructies en bevolkingsregister', in: Corrie van Eijl e.a. (red.), *Hoe krijg ik mijn bronnen aan de praat?* (Utrecht 1990) 34-53.
- Schrover, M., 'Omlopers in Keulse potten en pottentrienen uit het Westerwald', in: M. 't Hart, J. Lucassen en H. Smal (red.), *Nieuwe Nederlanders. Vestiging van immigranten door de eeuwen heen* (Amsterdam 1996) 101-120.
- Schrover, Marlou, 'Groepsvorming onder Duitse aardewerkhandelaren', *Historisch Tijdschrift Holland* (1998) 94-112.
- Schrover, Marlou, 'Potverkopers, vijlenkappers, stukadoors en winkeliers. Nichevorming onder Duitse migranten in de negentiende-eeuwse stad Utrecht', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* (2000) 281-305.
- Schrover, Marlou, *Een kolonie van Duitsers. Groepsvorming onder Duitse immigranten. Utrecht in de negentiende eeuw* (Amsterdam 2002).
- Smeets, H., *Een kwestie van organisatie. Organisatie van het Molukkersbeleid en Molukse zelforganisatie* (Utrecht 2001).
- Spijkerboer, Thomas, *Gender and refugee status* (Nijmegen 1999).
- Steijlen, F., 'Het ontstaan van een RMS-beweging in Nederland, 1951-1956', in: C. Bouw en B. Kruithof (red.), *De kern van het verschil. Culturen en identiteiten* (Amsterdam 1993) 217-231.
- Steijlen, F., *RMS van ideaal tot symbool. Moluks nationalisme in Nederland, 1951-1994* (Amsterdam 1996).
- Sterk, H., 'Rondom de Galecopsteeg' 1858-1885. Enige aspecten van de prostitutie in Utrecht', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* (1983) 79-105.
- Stokvis, Benno J., 'De Wet van 13 Augustus 1849, Stbl. 39 en strafbepalingen tegen vreemdelingen', *Tijdschrift voor Strafrecht* 41 (1931) 167-168.
- Swart, A.H.J., *De toelating en uitzetting van vreemdelingen* (Deventer 1978).
- Tjin, R., 'Nederlandse paspoorten. De politiek van reizen en identificatie van personen', *Amsterdams Sociologisch Tijdschrift* 17 (1990) 74-100.

- Vriese, Jan, 'De Amsterdamse politie in 1844', *Ons Amsterdam* 2 (1950) 229.
- Vulsma, R.F., *Burgerlijke stand en bevolkingsregister* (Den Haag 1988).
- Wijne, H.A., *De wet op het recht van patent uit een handels- en staathuishoudkundig oogpunt beschouwd* (Groningen 1853).
- Willems, Wim, *De uittocht uit Indië 1945-1995. De geschiedenis van Indische Nederlanders* (Amsterdam 2001).
- Willems, W. en L. Lucassen (red.), *Het onbekende vaderland. De repatriëring van Indische Nederlanders (1946-1964)* (Den Haag 1994).
- Willemsen, Anneke, *Tussenstation Amsterdam. Chinese passanten in Amsterdam tussen 1930 en 1976* (ongepubliceerde doctoraalscriptie UvA, Geschiedenis, ESG, 2001).
- Woude, R.E. van der, *Leeuwarden 1850-1914. De modernisering van een provinciehoofdstad* (Groningen 1994).
- Wubben, H.J.J., 'Chineez en ander Aziatisch ongedierte.' *Lotgevallen van Chinese immigranten in Nederland, 1911-1940* (Zutphen 1986).
- Zoelen, A.J. van, *Nieuwkomers in de eerste helft van de negentiende eeuw* (ongepubliceerd onderzoeksverslag VU Amsterdam 2000).